

середини березня цього року 21 валютний аукціон, під час яких чистий продаж валюти становив 253 млн дол. США. А з середини березня Національний банк провів 12 валютних аукціонів, а також одну валютну інтервенцію за фіксованим курсом. У результаті, за цей період чиста купівля валюти центробанком сягнула 376 млн дол. США. Лише сьогодні ми придбали 52 млн доларів США і поповнили на цю суму міжнародні резерви.

За таких умов Національний банк зберіг незмінним прогноз споживчої інфляції на рівні 12% на кінець поточного року і 8% на кінець наступного року, що збігається з нашими інфляційними цілями [6].

Також, для утримання інфляції, крім стабілізації курсу, багато економістів рекомендують істотно знизити ставки за кредитами та надати податкові пільги бізнесу – це допоможе утримати зростання цін на різні товари, а значить індекс інфляції в 2016 році, буде знаходитися в межах розумного [3].

Загалом державна політика у сфері фінансової безпеки України має включати єдиний збалансований комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стабільності фінансової системи, запобігання відпливу капіталів, раціональне використання фінансових ресурсів.

Основною метою політики забезпечення фінансової безпеки має бути стабільний розвиток фінансової системи країни в напрямі нагромадження фінансових ресурсів для економічного розвитку та забезпечення її стійкості до потенційно негативного впливу вищенаведених зовнішніх і внутрішніх ризиків і загроз. Завдання державної політики у сфері фінансової безпеки полягають у своєчасній оцінці та реагуванні на існуючі та потенційні загрози.

Література

1. Сапачук Ю.М. Фінансова безпека – складова сучасної фінансової політики / Ю.М. Сапачук // Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2010. – Випуск 23. – С.257-265.

2. Фінансова безпека держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://subject.com.ua/economic/finances1/index.html>.

3. Інфляційний звіт за січень 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/tsnua/2016-57914046>.

4. Фінансовий портал Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/infl/>.

5. Постанова «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017-2019 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/558-2015-%D0%BF>.

6. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=30186300&cat_id=72996.

УДК 338.2 : 336.02 (447)

Маслій Олександра Анатоліївна,

ст. викладач

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка

ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Функціонування національної економіки, що побудована за ринковою моделлю, в умовах глобалізації відбувається під впливом значної кількості зовнішніх ризиків і загроз. Боргові кризи та розбалансування державних бюджетів провідних країн світу, зокрема США, які виникли ще в результаті світової економічної кризи 2008-2010 років, спровокували

рецесію світової економіки. В таких умовах проблема забезпечення економічної безпеки держави та стійкості національної економічної системи до різного роду загроз, як зовнішніх, так і внутрішніх, що виникають у результаті зовнішніх викликів, набула особливої актуальності.

За результатами комплексного аналізу сучасного рівня економічної безпеки України найвищий темп падіння серед усіх її складових зафіксовано за фінансовою безпекою, рівень якої у 2014 році знизився на 9,1 в.п. до 40,7 %, що свідчить про критичний стан даної сфери, зумовлений наявністю значної кількості системних та додатково набутих загроз, основні з яких представлено на рис. 1.

ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ
різка девальвація національної грошової одиниці та формування інфляційно-девальваційної
різке зростання загального обсягу державного та гарантованого державою боргу до абсолютно небезпечних значень, що посилює дефолтні ризики
критично низький рівень та різке скорочення обсягу офіційних міжнародних резервів, що унеможливує регулювання платіжного балансу шляхом проведення валютних інтервенцій у рамках забезпечення стабільності національної грошової одиниці
посилення дисбалансів у бюджетній сфері внаслідок зниження доходів за основними дохідними статтями держбюджету та різкого зростання витрат бюджету, детермінованого необхідністю збільшення фінансування оборони країни та девальвацією національної валюти
здійснення опосередкованого емісійного фінансування дефіциту бюджету через грошову емісію під випуск ОВДП
зниження рівня капіталізації та рентабельності банківських установ внаслідок формування значних резервів за активними операціями
низький рівень розвитку небанківського фінансового ринку
дефіцит внутрішніх середньо- та довгострокових ресурсів (клієнтська депозитна база є «короткою») і волатильною через ризики швидкого відпливу вкладів населення в ситуації
надмірні обсяги вивезення фінансових ресурсів за межі країни
зростання питомої ваги готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси

Рис. 1. Сучасні загрози економічній безпеці України у фінансовій сфері

Джерело: виявлено та узагальнено автором

Критичний стан фінансової сфери в Україні викликаний зниженням надходжень від основних бюджетоутворюючих податків при посиленні фіскального тиску на економіку, різкою девальвацією національної валюти, значним зростанням державного та гарантованого державою боргу, що посилює ризики виникнення дефолту, звуженням ресурсної бази банків, посиленням ризиків ліквідності й неплатоспроможності фінансових установ, проблемами з їх капіталізацією, що в цілому визначило критичний та близький до критичного стан майже всіх складових фінансової безпеки.

Серед зазначених загроз в умовах системної кризи в Україні особливо небезпечними є наслідки різкої девальвації національної грошової одиниці, які проявляються в усіх сферах економічної безпеки та мають максимальний рівень впливу. Зміна монетарного режиму в Україні у 2014 році, а саме перехід від штучно стабільного до гнучкого обмінного курсу національної грошової одиниці, відбувалася в умовах жорсткої економічної кризи за відсутності комплексного синхронного реформування усіх секторів національної економіки,

внаслідок чого курсова волатильність мала руйнівні наслідки для системи економічної безпеки національної економіки, зокрема фактичне значення індексу споживчих цін за підсумками 2015 року становило 143,3 % до грудня попереднього року при критичній межі 112 %, а за даними Національного банку України валютна складова зростання державного та гарантованого державою боргу (на 88,2%) в 2015 році зростає на 1,4 в.п. – до 63,6% [1].

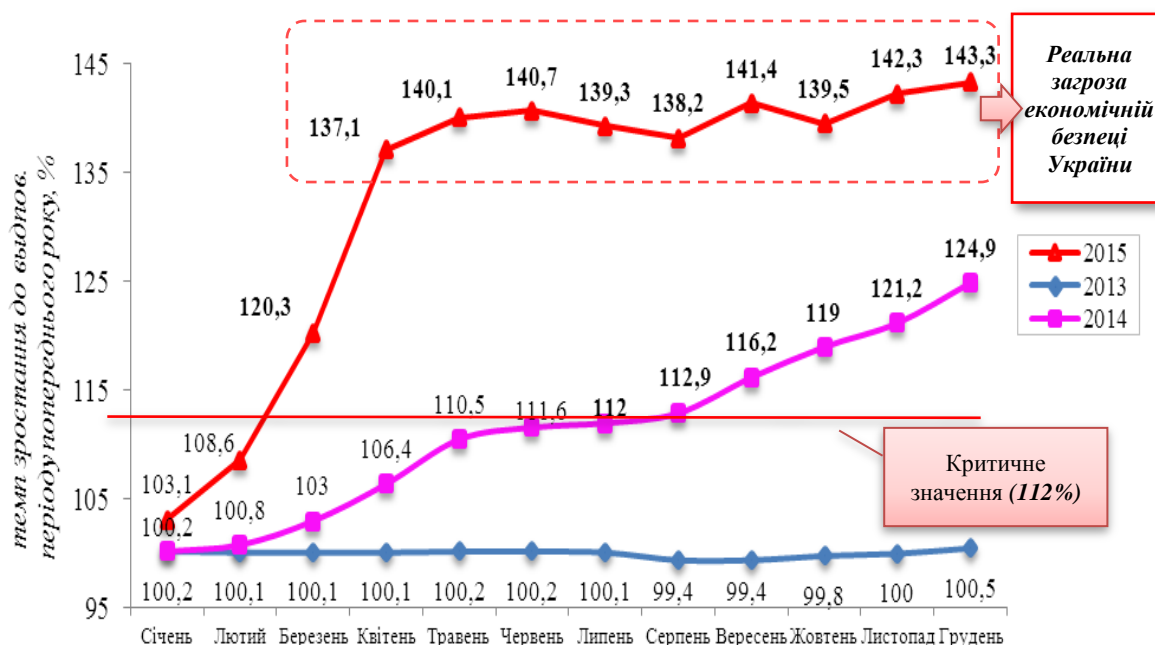

Рис. 2. Динаміка індексу споживчих цін України в 2013–2015 рр.

Джерело: побудовано автором за даними Держстату [2]

Під впливом даної загрози економічній безпеці України в 2015 році сформувався абсолютно небезпечний рівень валютної та боргової безпеки України (за авторськими розрахунками 28,87 % та 28,94 % відповідно), що в комплексі зі збільшенням зовнішніх запозичень уряду призвело до зростання загального обсягу державного та гарантованого державою боргу до абсолютно небезпечних значень, що посилює дефолтні ризики.

Отже, в умовах системної кризи в Україні розробка основ державної політики із забезпечення економічної безпеки на макrorівні, у тому числі за її окремими складовими, набуває пріоритетного значення в контексті забезпечення стабільності та соціально-економічного розвитку держави в рамках впровадження макроекономічних та структурних реформ.

Література

1. Макроекономічний та монетарний огляд: грудень 2015 року [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Сухоруков А.І. Врахування динамічних зв'язків у системах економічної безпеки / А.І. Сухоруков // Стратегічна панорама. – 2009. – № 2. – С. 115–129.
4. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства економічного розвитку України від 29.10.2013 р. № 1277 // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://me.kmu.gov.ua>.